

Sikker i butikken

en arbejdsmiljøguide til unge
med fritidsjob i detailhandlen

Få instruktion af din arbejdsgiver

Inden du begynder i dit nye job, har din arbejdsgiver en særlig pligt til at informere dig om, hvilke risici der kan være i forbindelse med dit job. Din arbejdsgiver skal også instruere dig grundigt i, hvordan du kan arbejde sikkert. Du skal fx instrueres i at løfte rigtigt, og i hvilke maskiner du må bruge.

Hvis du ikke har forstået instruktionen, så sig til, hellere en gang for meget end en gang for lidt. Den der instruerer dig, har nemlig pligt til at sørge for, at du forstår instruktionen – ligesom du har pligt til at følge instruktionen.

Din arbejdsgiver skal også sørge for, at der bliver holdt øje med, at du udfører dit arbejde sikkert og korrekt. Nogle gange kan der til start være behov for, at der er en voksen og erfaren kollega, der følger dig tæt.

Der kan også være behov for løbende at følge op på instruktionen. Det skal sikre, at du ikke får nogle dårlige vaner.

Arbejdstilsynet har haft vejledningen til gennemsyn og finder, at indholdet er i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen.

Arbejdstilsynet har alene vurderet vejledningen, som den foreligger, og har ikke taget stilling til, om den dækker samtlige relevante emner inden for det pågældende område.

Hvornår må du arbejde

– og hvor længe?

	Når du er 13-14 år	Når du er 15-17 år, og ikke er gået ud af 9. klasse	Når du er 15-17 år, og er gået ud af 9. klasse
Skoledag	2 timer om dagen	2 timer om dagen	8 timer om dagen (b)
Skolefriday	7 timer om dagen (a)	8 timer om dagen (b)	8 timer om dagen
Skoleuge	12 timer om ugen	12 timer om ugen	40 timer om ugen
Skolefri uge	35 timer om ugen	40 timer om ugen	40 timer om ugen
Pause	30 minutter, når arbejdstiden er over 4 ½ time	30 minutter, når arbejdstiden er over 4½ time	30 minutter, når arbejdstiden er over 4½ time
Hvileperiode	14 timer	14 timer	12 timer
Aften- og nat-arbejde	Må ikke arbejde i perioden kl. 20.00 - kl. 06.00	Må ikke arbejde i perioden kl. 20.00 - kl. 06.00	Må normalt ikke arbejde i perioden kl. 20.00 - kl. 06.00, (dog særlige regler for butikker, kiosker, tankstationer og lignende) (c)
Fridøgn	2 døgn om ugen	2 døgn om ugen	2 døgn om ugen
Ferie	Så vidt muligt en hel arbejdsfri periode i skolesommerferien	Så vidt muligt en hel arbejdsfri periode i skolesommerferien	

(a) Når den samlede arbejdstid er på 7 timer, skal den ligge samlet.

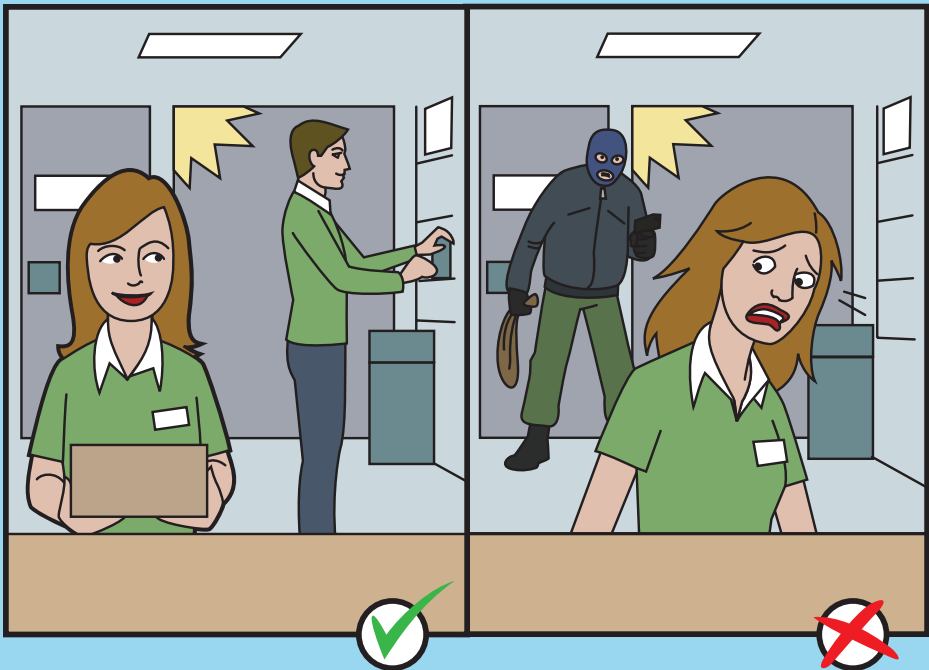
(b) Når den samlede arbejdstid er på 8 timer, skal den ligge samlet.

(c) På kontorer, butikker, servicestationer o.l. må unge arbejde indtil kl. 22.00.

Arbejd kun alene når det er sikkert

Desværre lever vi ikke i en perfekt verden, og der forekommer trusler, vold og røveri. Derfor er der regler for, hvornår du må og ikke må arbejde, når du er under 18 år, og der ikke er andre over 18 år tilstede på din arbejdsplads.

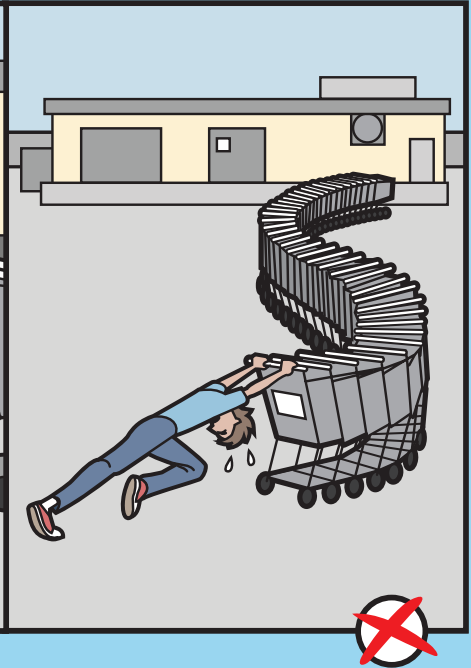
Din arbejdsgiver skal instruere dig i, hvad du skal gøre, hvis der sker røveri, tyveri, vold eller fremsættes trusler på din arbejdsplads.

Regler for alenearbejde

	Hvor	Hvornår
Du må ikke arbejde alene	I bagerbutikker, kiosker, grillbarer, videobutikker, netcaféer, servicestationer, butikker, eller i andre butikker, der ligger i et isoleret område uden almindelig færdsel.	På hverdage: Kl. 18.00 - 06.00 I weekend/helligdage: Kl. 14.00 - 06.00
Du må gerne arbejde alene eller sammen med andre unge	I storcenter med sikkerhedsvagter eller overvågning, der sikrer hurtig hjælp.	På hverdage: Kl. 18.00 - kl. 20.00 I weekend/helligdage: Kl. 14.00 - 20.00

Når du løfter og håndterer varer

Regler og tips når du løfter og håndterer varer

Når du løfter en vare

Få din arbejdsgiver til at vise dig, hvordan du løfter rigtigt

Hovedreglen er at du ikke må løfte mere end 12 kg (= en ølkasse med tomme flasker).

Du skal kunne løfte den midt foran og tæt på kroppen, mellem midt på låret og albuehøjde.

Du må dog i enkelte tilfælde løfte op til 25 kg (= en ølkasse med fyldte flasker).

Det må du kun, hvis forholdene er optimale, altså når du:

- kan løfte varen lige foran dig og tæt på kroppen
- kan løfte varen, så den hele tiden er i niveauet mellem midt på lårene og albuehøjde
- ikke vrider eller bøjer i ryggen
- har et godt greb i varen
- står sikkert.

Hvis du synes varen, er for tung eller svær at løfte, så tal med din leder eller arbejdsgiver om det.

Når du transporterer en vare

Generelt bør du undgå at bære på varer, da det belaster kroppen. Brug i stedet rullebord, t-vogn, palleløfter, sækkevogn og lignende.

Vejr varen over 12 kg, må du kun transportere den ved hjælp af et teknisk hjælpemiddel.

Vejr varen under 12 kg, må du bære den ca. 2 meter.

Når du skubber/trækker en palleløfter

Få din arbejdsgiver til at vise dig, hvordan du bruger en palleløfter rigtigt.

Du bør ikke transportere last over ca. 250 kg på palleløfteren (= 10 øl机场 med fyldte flasker).

Hvis underlaget skråner, skal vægten sænkes.

Brug din egen vægt til at skubbe og trække med. Vrid og bøj ikke ryggen.

Hvis du er nødt til at "ligge vandret i luften", er palleløfteren for tungt lastet.

Når du skubber kundevogne

Skub højst 10 vogne ad gangen. Færre hvis det går lidt op ad bakke, eller asfalten er hullet og ujævn.

Når du sidder i kassen

Din arbejdsgiver instruerer dig i, hvordan du skal indstille inventaret og scanne varerne, så du ikke belaster din krop unødigt.

Indstil altid stol, fodstøtte og øvrigt udstyr inden du åbner kassen.

Lad varen komme tæt på dig.

Grib fat og før den hen til scannerområdet uden at løfte.

Scan ved at tippe varen op mod scannerruden og før den videre til bagbåndet uden at løfte.

Når du arbejder med maskiner

Regler når du arbejder med maskiner

Hvis du er under 15 år, eller ikke har afsluttet 9. klasse, må du slet ikke arbejde ved maskiner.

Pap- og plast- presse	<p>Du må ikke betjene pressere, hvor de bevægelige dele er tilgængelige under drift. De bevægelige dele skal være fuldstændigt afskærmede.</p> <p>Hvis du er fyldt 15 år, og er gået ud af 9. klasse, må du gerne fylde affald i presseren og foretage presning. Men du må ikke klargøre (fx sætte bånd/bundtningstråd i), tømme, rengøre, vedligeholde presseren eller tænde for strømmen.</p>
Åben affalds- komprimator	<p>Er du under 18 år, må du som udgangspunkt ikke fylde affald, starte eller betjene en åben komprimator. Du må dog undtagelsesvist gerne fylde affald i en åben komprimator, hvis den er sikret mod at kunne startes – fx ved at den har en nøgleafbryder, hvor nøglen ikke er tilgængelig for unge under 18 år.</p> <p>Du må ikke klargøre, tømme, rengøre, vedligeholde komprimatoren eller tænde for strømmen.</p>
Palleløfter	<p>Er du under 18 år, må du gerne bruge almindelige palleløftere.</p> <p>Er du fyldt 15 år, og gået ud af 9. klasse, må du også bruge en selvkørende el-palleløfter, altså en palleløfter, der kører ved hjælp af en motor.</p>
Gaffeltruck og gaffelstabler	<p>Når du er fyldt 16 år, og gået ud af 9. klasse, må du gerne bruge gaffel-stablere, der ikke er selvkørende, altså kører ved hjælp af en motor.</p> <p>Du skal være 18 år, før du må køre med gaffeltruck eller bruge en gaffel-stabler med motor.</p>
Rengørings- og fejmaskiner	<p>Er du under 18 år, må du ikke bruge rengørings- og fejmaskiner.</p> <p>Er du 15 år, og gået ud af 9. klasse, må du dog gerne bruge rengørings- og fejmaskiner, der kører uden motor – fx en manuel fejmaskine.</p>
Flaskeautomat	<p>Er du 15 år, og gået ud af 9. klasse, må du gerne arbejde ved flaskeautomaten/-båndet.</p>
Friturekoger	<p>Er du 15 år, og gået ud af 9. klasse, må du gerne bruge friturekoger – men du må aldrig tømme den eller filtrere den varme olie.</p> <p>Din arbejdsgiver skal sikre, at friturekoger er fastgjort eller på anden måde sikret mod at vælte, at gulvet ikke er glat, og der er gode pladsforhold, samt at der er brandslukningsudstyr ved friturekoger.</p>
Brødskærer, pålægsmaskine, elektrisk kniv, røremaskine og lignende.	<p>Hvis du kan få fingrene i nærheden af de skarpe dele på maskinen (det vil sige, hvis de skarpe dele ikke er afskærmede), må du først arbejde med den, når du er fyldt 18 år.</p> <p>Du må heller ikke rengøre maskiner med skarpe eller skærende klinger, før du er 18 år.</p>

Du må kun arbejde med ufarlige stoffer og materialer

Du må ikke arbejde med farlige kemikalier, fx stoffer og materialer, der er ætsende, giftige, eksplosive, kræftfremkaldende, som kan medføre allergi, eller som indeholder opløsningsmidler. Du må heller ikke tørre op, hvis der bliver spildt et farligt kemikalie.

Nogle rengøringsmidler kan indeholde farlige stoffer.

Sådan genkender du farlige stoffer og materialer

Din arbejdsgiver har pligt til at udarbejde en arbejdspladsbrugsanvisning for farlige kemi-

kalier. I arbejdspladsbrugsanvisningen kan du læse, om unge under 18 år må arbejde med produktet.

Arbejdspladsbrugsanvisningen skal udleveres og gennemgås i forbindelse med din oplæring og instruktion. Du skal også vide, hvor du kan finde butikkens arbejdspladsbrugsanvisninger.

I forbindelse med din oplæring og instruktion skal din arbejdsgiver fortælle dig, hvilke produkter du ikke må anvende, og hvilke du må anvende. Bliver du senere i tvivl, så tjek arbejdspladsbrugsanvisningen eller spørg din arbejdsgiver/leder.

Faremærkede produkter

På emballagen og i sikkerhedsdatabladet har leverandøren pligt til at mærke farlige produkter. Har et produkt et af disse faremærker på, må du som udgangspunkt ikke bruge dem:

Gamle orange mærker	Nye fare-piktogrammer	Betydning
 Giftig / meget giftig Sundhedsskadelig	 Akut giftig	Kemikalier som er akut giftige ved hudkontakt, indånding og indtagelse.
 Lokalirriterende / Sundhedsskadelig	 Sundhedsfare	Kemikalier som kan give hud- og øjenirritation, allergisk hudreaktion, luftvejsirritation, sløvhed eller svimmelhed.
 Ætsende	 Ætsende	Kemikalier som virker ætsende på huden, kan give alvorlige øjenskader eller ætse metal.
 Giftig Sundhedsskadelig	 Kronisk sundhedsfare	Kemikalier som giver fx kræft, skader på arveanlæg og forplantningsevne. Også kemikalier der giver allergi ved indånding, organskade eller lungeskade ved indånding.
 Eksplosiv	 Eksplosiv	Eksplosive kemikalier og genstande.
 Yderst brandfarlig	 Brandfarlig	Brandfarlige væsker og deres dampe, gasser, aerosoler og faste stoffer.

Opløsningsmidler

Det er forbudt for unge under 18 år at arbejde med produkter, der indeholder mere end 1% opløsningsmidler.

Inden du begynder i dit nye fritidsjob

Inden du begynder i dit nye fritidsjob, er der nogle ting, du skal vide, så du ikke kommer til skade.

I pjecen her kan du læse om, hvilke maskiner du må bruge, hvor meget du

må løfte, hvor mange kundevogne du må køre med, hvilke kemikalier du må bruge, og hvordan du skal arbejde i kassen. Der er også en oversigt over hvor længe og hvornår på døgnet, du må arbejde.

www.barhandel.dk

BAR Handel arbejder for et godt arbejdsmiljø inden for detailhandelsområdet ved at vejlede og informere branchens virksomheder om arbejdsmiljø. BAR Handel er en partsfunderet instans, der sikrer, at al kommunikation og bistand er afstemt med både arbejdsgiver- og arbejdstagerside.

BAR Handels Fællessekretariatet
Dansk Erhverv
Børsen
1217 København K

Mail: info@barhandel.dk